

кандай статуска ээ эмес, консультациялар процесси формага салынган эмес жана ошол консультациялардын жыйынтыктарын келечекте эске алуу жаатында мамлекеттик органдарга эч кандай жоопкерчилик жүктөбөйт.

Мындан тышкары жергиликтүү жамааттар жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарында пландалган да, буга чейин кабыл алынган да мыйзам чыгаруу чечимдерине карата кызыкчылыктардын тең салмактуулугун талкуулоо үчүн Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңеши менен түз байланышуу каналдары жок. Консультациялар, пикир жана маалымат алмашуу башаламан, депутаттардын жеке каалоосу боюнча же айрым учурларда КР Жогорку Кеңешинин комитеттеринин каалоосу боюнча ишке ашат. Бирок бул консультациялар милдеттүү статуска ээ эмес. Натыйжада КР Жогорку Кеңешинин айрым чечимдери жергиликтүү жамаатка өтө терс таасирин тийгизиши ыктымал. Бул болсо Кыргыз Республикасынын стабилдүүлүгүнө жана туруктуу экономикалык өсүшүнө коркунуч жаратууда. Ошондой эле макулдашылбаган чечимдердин экономикалык кесепеттери да оор болот. Жергиликтүү бюджеттерге толугу менен түшүп турган сатуудан алынган салыкты жоюунун кесепети буга мисал боло алат. Бул салыктан айрылгандан кийин Кыргыз Республикасынын шаарлары өз кирешесинин олуттуу бөлүгүнөн ажыраган жана өнүгүү пландарын аткара албай калышкан. КР Финансы министрлиги жоготуулардын бир бөлүгүн толуктап турганы менен, ал туруктуу ишке ашкан эмес. Кирешелердин альтернативалуу булагы талап кылынган, бирок ал иштелип чыккан да эмес, сунушталган да эмес. Эгерде ЖӨБ органдары, КР Жогорку Кеңеши жана Өкмөтү ортосунда макулдашуу процесси болгондо сатуудан алынган салыкты жойгондон кийин анын ордун толуктап турган киреше табуунун узак мөөнөттүү чаралары сунушталмак.

Мыйзам чыгаруу процессинин алкагында жергиликтүү жамааттын кызыкчылыктарын башка топтордун кызыкчылыктары менен макулдашуунун формага салынган жана эффективдүү механизмдерин киргизип, жайылтуудан КР Жогорку Кеңеши кандай артыкчылыктарга ээ болот?

Артыкчылык: аймактардын тең салмактуу өнүгүүсүнө тийгизген таасирине карата алганда кабыл алынган чечимдердин сапатына кепилдик болот. Сатуудан алынган салыктын мисалы көрсөткөндөй, тең салмактуу чечим КР шаарларындагы инвестициялык саясатта мындай жоготууларды болтурмак эмес, терс экономикалык кесепеттердин алдын алмак.

Артыкчылык: жергиликтүү жамааттар менен түз байланыш болот. Мындай байланыш мамлекеттик аткаруу бийлигинин цензурасы аркылуу өткөн маалыматтын бурмалоосун болтурбайт (мамлекеттик аткаруу бийлигинин же ЖМКнын маалыматын тастыктаган же четке каккан альтернативалуу маалымат булагы).

Артыкчылык: КР ЖКнын контролдук функциясы күчөйт. Тилекке каршы жергиликтүү өз алдынча башкаруунун үнү чабал чыккандыктан анын кызыкчылыктары да саясий жана экономикалык конъюнктурага курман болуп жатат. Мисалы, билим берүү мамлекеттин функциясына кирсе да, мугалимдердин маянасын төлөп берүү боюнча милдеттенменин бир бөлүгү ЖӨБ органдарына жүктөлгөн. Ал эми КР Жогорку Кеңеши бюджетти жана функцияларды бөлүштүрүү принциби бузулганы тууралуу маалыматка ээ болгон эмес. Башка бир мисал – ЖӨБ органдарын текшерүү жөнүндө мыйзамдын аткарылбаганы. Бул учурда КР Жогорку Кеңешинде мыйзамдын аткарылбаганы жана бул маселени чечүүнүн ыктымал варианттары жөнүндө ишенимдүү маалымат азырынча жок.

Артыкчылык: Жергиликтүү жамааттардын (өлкөдөгү калктын) КР Жогорку Кеңешине болгон ишеними жогорулайт. ЖӨБ Союзу аркылуу ЖӨБ органдары менен байланышты түзүү менен, КР ЖК жамаат үчүн мурдагыдан да жеткиликтүү болот, сапаттуу чечимдер жамааттардын өнүгүүсүнө оң таасирин тийгизет. Бул сөзсүз түрдө жарандардын ишенимин жогорулатат.

Артыкчылык: социалдык-экономикалык өнүгүүнүн туруктуулугу жана коомдун социалдык стабилдүүлүгү жогорулайт. Мамлекеттин тең салмактуу, актуалдаштырылган регионалдык саясаты туруктуу өнүгүүгө багытталган мыйзамдарда пайда болот, түрдүү аймактардын жашоо шарттарындагы өтө чоң ажырымды жок кылат, ички жана тышкы миграциянын динамикасын азайтууга көмөктөшөт, лидер региондорго өз потенциалын толук ишке ашырууга, ал эми чабал региондорго жарандардын турмуш шартын бир кыйла оңдоп алууга мүмкүнчүлүк берет.

Бул артыкчылыктар конкреттүү демилгелерди ишке ашыруу аркылуу практикада билиниш керек жана ушундай болууга тийиш.

“Ченемдик укуктук актылар жөнүндө” мыйзам аркылуу мамлекеттик башкаруунун бардык деңгээлдеринде кабыл алынган чечимдерди макулдашуу процессинин жол-жоболорун формага салуу

“Жергиликтүү өз алдынча башкаруу жөнүндө” КР Мыйзамынын 9-беренесине ылайык, жергиликтүү жамааттардын кызыкчылыктарына тикелей тиешелүү маселелер боюнча чечимдерди даярдоодо жана кабыл алууда мамлекеттик бийлик органдары, мыйзамда белгиленген тартипте жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары жана алардын ассоциациялары жана жергиликтүү жамааттардын бирлештиктери менен консультацияларды жана талкууларды өткөрөт.

Иш жүзүндө болсо ченем чыгаруучу мамлекеттик органдар ченемдик укуктук актылардын долбоорлорун даярдоодо жана кабыл алууда бул жол-жобону сакташпайт. Жергиликтүү жамааттардын кызыкчылыктарына тиешелүү ЧУА долбоорлору боюнча жергиликтүү өз алдынча башкаруу орган-